

ВПЛИВ ЗАКОНІВ КОМПОЗИЦІЇ НА ФОРМУВАННЯ ОБ'ЄКТА ПРОЕКТУВАННЯ В ГРАФІЧНОМУ ДИЗАЙНІ

ГРИГОР'ЄВА В.Б.

Одеська державна академія будівництва та архітектури, м.Одеса, Україна

Організація дизайнерської форми відбувається за законами формоутворення і композиції. Важливо не ототожнювати такі терміни, як проектування, формоутворення і композиція, що веде до теоретичної неточності викладу питань формоутворення. Так, якщо під проектуванням слід розуміти процес створення нових формальних рішень, які, в свою чергу, можуть бути індивідуальними або типовими, то під формоутворенням - процес, який полягає в створенні нової змістовної форми, тоді як композиція є частина процесу проектування і підсумок, в якому фіксується результат організації форми.

З урахуванням існуючих науково-методичних розробок, системно викладено теоретичні основи композиції [1,2,3,4], але щодо кількості і змісту законів немає єдності. Отже, виходячи із теорії Ковальова Ф.В., вперше було обґрунтовано взаємозв'язок між законами формоутворення і загальними законами композиції, які мають вплив на формування будь-якого об'єкта проектування в дизайні. Це закон цілісності, закон пропорцій, закон симетрії (асиметрії), закон ритму, закон виділення головного в цілому.

Закон цілісності у графічному дизайні працює як смислова канва брендингу через візуальну виразність символічної структури бренду і його елементів, існуючих і працюючих як цілісна система.

Закон пропорцій характеризує композиційну пропорційність окремих елементів форми або об'єкту проектування, масштабування та співвідношення елементів один до одного і в цілому, розглядає взаємозв'язок форми і фона (відкрита або закрита композиція). Це має свій вплив на створення логотипу, в поліграфії, веб-дизайні і всіх дизайнерських об'єктів.

Закон симетрії (асиметрії) і закон ритму, виражений через стильову єдність і характер функціональних процесів об'єктів проектування. У графічному дизайні висловлює корпоративну ідентифікацію елементів композиції.

Закон виділення головного в цілому виявляє композиційний центр: у графічному дизайні це головний смисловий елемент плаката, бренду та іншого об'єкта проектування.

Розуміння впливу законів композиції на формування об'єкту проектування в графічному дизайні обумовлює необхідність розробки методики творчої діяльності студентів-дизайнерів, створення новітніх програм та методичних розробок. На кафедрі рисунка, живопису та архітектурної графіки

Архітектурно-художнього інституту підготовлено навчальний посібник [2] для студентів освітніх програм 191 «Архітектура та містобудування» та 022 «Дизайн» - «Основи формальної композиції» (2022р.), де запропоновано новітню методику викладання таких дисциплін як «Теорія дизайну», «Основи графічного дизайну», «Конструктивний рисунок», «Основи проектування», «Композиція в дизайні», «Стилізація».

Головний підхід у викладанні загальних законів композиції для студентів-дизайнерів обумовлює вивчення особливостей створення нової форми на прикладі поєднання геометричних фігур у різноманітних форматах графічними засобами (крапка, лінія, площа, пляма, об'єм і простір).

Розроблена методика має універсальний характер формування як розумових так і практичних навичок творчої діяльності на початковому етапі проектування у графічному дизайні. Навчальний посібник «Основи формальної композиції» містить систему тренувальних та самостійно-творчих вправ щодо кожного закону композиції.

Таким чином, закони композиції, впливаючи на художнє проектування, утворюють з ним принципові взаємозв'язки і володіють універсальністю, яка в рівній мірі впливає на всі види художнього проектування. Змінилися вимоги до вирішення проектних завдань, які відображені в появі нових можливостей і форм виконання проектів, при збереженні теоретичних основ композиції. При цьому засоби побудови композиції: крапка, лінія, площа, об'єм, простір залишаються колишніми.

Незважаючи на очевидні відмінності цілей і методів проектування в різних областях діяльності, можна говорити про існування загальних законів створення будь-якої форми.

Література:

1. Богданова Л. О. Конспект лекцій з дисципліни «Композиція» (для практичних занять та самостійної роботи студентів 1 курсу спеціальності 191 – Архітектура та містобудування. Архітектура) / Л. О. Богданова, Г. А. Коровкіна; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків: ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2017. – 115 с.

2. Григор'єва В. Б. «Основи формальної композиції»: навч. посіб. / В. Б. Григор'єва, О. Є. Білгородська, О. М. Недошитко, К. П. Кучеренко. – Одеса: Астропринт, 2022. – 108 с. ISBN 978-966-927-862-3

3. Ковальов Ф.В. Золотий перетин у живопису. – К.: Вища школа. 1986. – 140с.

4. Основи композиції: Конспект лекцій для студентів III курсу напряму підготовки 6.020207 «Дизайн» денної форми навчання та викладачів /Іванченко Г.П. – Луцьк: ТК. Луцького НТУ, 2014. – 88с.